

Thư dành cho cha mẹ
Con của tôi học 2 thứ ngôn ngữ,
ngôn ngữ Đức và ngôn ngữ dùng trong
gia đình, như thế nào ?



Text: Dr. Michaela Ulich
Grafik: Silvia Hüsler

Staatsinstitut für Frühpädagogik – IFP
München

Gefördert mit Mitteln des Bundesministeriums des Inneren
und des Bayerischen Staatsministeriums für Arbeit und Sozialordnung,
Familie und Frauen

Übersetzung vietnamesisch:
Übersetzt von Frau Hai Bluhm
Gefördert von der Integrationsbeauftragten des Landes Brandenburg,
Ministerium für Arbeit, Soziales, Gesundheit und Familie Land Brandenburg



Các bậc cha mẹ thân mến,

Thỉnh thoảng có thể ông bà sẽ tự hỏi:

„Con tôi học tiếng Đức như thế nào?“ hay

„Con tôi có thể học tiếng Đức từ nhỏ được không?“ hay

„Sau này con tôi có thể biểu lộ mình tốt không – ví dụ ở trường học?“

Nhiều bậc cha mẹ đặt một câu hỏi này hay câu hỏi khác. Nhiều nhà sư phạm và khoa học cũng đã nghiên cứu với những câu hỏi này.

Chúng tôi muốn đem đến cho ông bà một số thông tin và lời khuyên cho vấn đề này.

Trẻ em cần gì để chúng phát triển ngôn ngữ tốt?

• Trẻ em có thể học tốt các ngôn ngữ khác nhau

Nếu như con của ông bà lớn lên với hai ngôn ngữ khác nhau, ví dụ như ở nhà nói một thứ tiếng và ở trường mẫu giáo nói tiếng Đức, thì cơ hội may mắn của cháu cho tương lai là rất lớn. Những nghiên cứu cho thấy: *Trẻ em từ nhỏ có thể học tốt hai (hay có khi ba) ngôn ngữ, nếu như chúng được khuyến khích giúp đỡ về các ngôn ngữ này.*

Nếu như cha và mẹ nói các thứ tiếng khác nhau thì mỗi người có thể nói với con bằng tiếng của mình, ngay cả trẻ em cũng làm được điều này. Điều quan trọng trước hết cho trẻ còn nhỏ là trong gia đình có „nguyên tắc ngôn ngữ“ rõ ràng, để cho đứa trẻ có thể sử dụng một ngôn ngữ nhất định với một người nhất định. Sau đó đứa trẻ biết rằng „mẹ nói thế này, bố nói thế này, trong bữa ăn chúng ta nói thế này...“.

• Trường mẫu giáo là một cơ hội may mắn cho con của ông bà

Ở trường mẫu giáo con của ông bà học tiếng Đức và nhiều thứ khác quan trọng cho sự phát triển tiếng – và sau này cho trường học. Vì vậy trường mẫu giáo là một cơ hội may mắn và điều đó là tốt nếu như con của ông bà bắt đầu đi học mẫu giáo đều đặn. Như vậy cho đến lúc đi học cháu có đủ thời gian để hiểu biết được tiếng Đức. *Các cô bảo mẫu giúp đỡ các cháu học tiếng Đức bằng các trò chơi lựa chọn, các cuộc nói chuyện, các bài hát và vận điệu, truyện tranh và các câu chuyện.*

Lúc đầu, nếu con của ông bà chưa nói được tiếng Đức thì có thể cháu sẽ tìm trong lớp mẫu giáo xem có ai ở nhà nói cùng thứ tiếng như cháu. Điều này sẽ giúp đứa trẻ nhanh quen và thấy dễ chịu. Với thời gian cháu cũng sẽ tìm được bạn Đức.

• Ông bà nói với con bằng ngôn ngữ nào?

Thỉnh thoảng các bậc cha mẹ nhận được lời khuyên: „Hãy nói với con mình bằng tiếng Đức, thì sau này đứa trẻ đi học sẽ dễ dàng hơn“. Lời khuyên này là sai. *Hãy nói thứ tiếng mà ông bà nói một cách bột phát và tự nhiên và thứ tiếng mà ông bà có thể biết tốt nhất – thường thì đó là tiếng mẹ đẻ.* Trong tiếng này, ông bà biết nhiều từ nhất và ông bà biết các câu được „xây dựng“ như thế nào. *Như vậy con của ông bà sẽ nhận được một nền tảng tốt để giúp cho cháu sau này học tốt những ngôn ngữ khác, ví dụ như học tiếng Đức.* Phải mất nhiều năm thì một đứa trẻ mới có thể nói

đúng một thứ tiếng – điều này đúng cho ngôn ngữ thứ nhất của đứa trẻ cũng như cho tất cả các ngôn ngữ khác.

Ở một số trẻ em có những thời kỳ chúng chỉ muốn nói một thứ tiếng – ví dụ như chỉ tiếng Đức. Chúng trả lời chỉ bằng tiếng Đức mặc dù cha mẹ nói với chúng bằng ngôn ngữ của gia đình. Những thời kỳ như vậy là hoàn toàn bình thường. Nếu ông bà tự quyết tâm và tiếp tục nói với con bằng tiếng mẹ đẻ của mình, và đứa trẻ nghe thứ tiếng này cả những lúc khác nữa thì nó sẽ không mất đi, đứa trẻ vẫn học tiếp như là thính giả - và sau này nhất định thứ tiếng này sẽ được nói lại.

- **Ông bà có thể làm gì trong gia đình cho việc phát triển ngôn ngữ của con ông bà?**

Cuộc sống hàng ngày trong gia đình là quan trọng cho việc phát triển ngôn ngữ. Vì trong gia đình trẻ em học ngôn ngữ đầu tiên của chúng. Những khả năng cụ thể nào trong gia đình giúp trẻ em phát triển ngôn ngữ?

► **Thích nói và kể chuyện**

Ngôn ngữ người ta không thể luyện được mà ở những trẻ nhỏ nó phát triển hàng ngày, bằng cách trẻ em nghe và tự nói – ví dụ như trong lúc chơi, xem truyện tranh, ngồi ăn cùng nhau, nói chuyện với mọi người mà trẻ nhỏ thích. *Những cuộc nói chuyện hàng ngày là rất quan trọng đối với trẻ em: ông bà hãy kể cho con mình nghe về công việc của mình, về ông bà các cháu, về những sự kiện nhỏ mà hôm nay ông bà có được; và nếu như cháu xem, ví dụ ông bà đang nấu ăn, thì ông bà hãy kể cho con mình biết hôm nay ông bà đã cho những gì vào nấu. Và ông bà hãy vui mừng khi con mình đặt nhiều câu hỏi và kể nhiều chuyện – cái gì làm cháu buồn bực hay cái gì khiến cho cháu vui vẻ, các bạn ở trường mẫu giáo đã nói cái gì, v.v... Trong khi kể chuyện đứa trẻ sẽ học dần các thể hiện và giải thích bằng ngôn từ những ý tưởng và mong muốn của nó.*

Trẻ em học tốt nhất khi chúng thấy thoải mái và không lo sợ mình sẽ mắc lỗi. Thành thạo trẻ em tìm ra những từ tưởng tượng, chúng chơi trò với ngôn ngữ, cái đó mang lại niềm thích thú cho chúng và tốt cho sự phát triển ngôn ngữ. Điều không tốt cho sự phát triển ngôn ngữ nếu như ông bà sửa lại cho con của ông bà khi cháu nói „sai“ một cái gì đó. Trẻ em mà hay bị sửa lại thì thỉnh thoảng hay mất hứng nói hay kể chuyện.

Có những việc làm mà qua đó trẻ em học được rất nhiều và đặc biệt phát triển rất tốt cho khả năng ngôn ngữ của chúng. Trong đó trước hết phải kể đến đọc chuyện, kể chuyện, xem truyện tranh, nói vần và hát.

► **Cùng nhau xem truyện tranh**

Nếu cha mẹ thường xuyên - tốt nhất là hàng ngày – cùng xem truyện tranh với con của mình thì rất tốt cho sự phát triển ngôn ngữ. Nếu ông bà cùng con xem truyện tranh bằng tiếng mẹ đẻ thì đứa trẻ sẽ học được rất nhiều điều giúp cháu trong tất cả các ngôn ngữ và về sau này quan trọng cho trường học – nhiều nghiên cứu khảo sát đã chứng minh điều này. Cũng có thể anh chị lớn, cô dì hay ông bà có thời gian đọc sách cho cháu.

Khi xem truyện tranh và đọc sách thì điều quan trọng là,

- ◆ cả người lớn và trẻ em đều thấy thú vị (nếu người lớn hỏi nhiều có thể làm tiêu tan sự thú vị của đứa trẻ)
- ◆ đứa trẻ có thể nói nhiều về các bức tranh và câu chuyện – về tất cả những gì nó nhận thấy

Nếu như ở nhà ông bà không có truyện tranh bằng ngôn ngữ của ông bà và cũng không thể mượn được thì vẫn có một khả năng cùng con xem truyện tranh bằng ngôn ngữ của ông bà: Có rất nhiều truyện tranh của Đức không có lời hoặc ít lời. Những sách này ông bà có thể mượn ở thư viện hay trường mẫu giáo, hãy hỏi cô bảo mẫu. Ở nhà ông bà có thể cùng con xem truyện tranh này và nói với cháu về những bức tranh bằng ngôn ngữ của ông bà – và có thể ông bà cùng con nghĩ ra một câu chuyện về những bức tranh đó. Hay là con của ông bà mang một quyển truyện tranh của trường mẫu giáo về nhà và kể cho ông bà bằng tiếng Đức về những bức tranh và câu chuyện. Ở thư viện bây giờ có nhiều sách trẻ em với hai thứ tiếng. Nếu ông bà nói tiếng Đức tốt thì có thể thay đổi nhau: lúc đọc bằng tiếng Đức, lúc bằng ngôn ngữ của gia đình. Trẻ em thỉnh thoảng có một quyển truyện tranh yêu thích luôn muốn nghe và xem lại. Điều này cũng tốt vì các cháu sẽ có tình cảm cho ngôn ngữ.

► Kể các câu chuyện

Trẻ em rất thích chuyện. Nếu chúng thường được nghe bố, mẹ, có thể là chú bác hay ông kể chuyện hay đọc chuyện thì qua đó ngôn ngữ được phát triển. Chúng học hiểu được các câu chuyện và tự mình kể lại được, điều này rất quan trọng cho trường học sau này. Cũng có thể là những câu chuyện từ cuộc sống hàng ngày, chuyện cổ tích, những câu chuyện từ khi chúng còn bé – tất cả những gì ông bà và con của ông bà thấy thích. Ông bà nghĩ sao với mỗi tối một câu chuyện chúc ngủ ngon?

Ngay cả những bài hát, trò chơi bằng ngón tay và nói vần đều rất quan trọng cho sự phát triển khả năng ngôn ngữ - và ông bà mang lại cho nhiều trẻ em sự thích thú.

► Xem vô tuyến không thể đủ được

Trong khi xem vô tuyến thì trước hết trẻ em tập trung vào hình ảnh, và không chú ý đến lời nói. *Và thường thì chúng xem rất yên lặng. Vì vậy xem vô tuyến không giúp gì đặc biệt cho ngôn ngữ.* Trẻ em học được nhiều hơn nếu chúng nghe ví dụ như bằng các sét chuyện cổ tích, hay một câu chuyện chúc ngủ ngon của cha mẹ. Nếu con của ông bà xem vô tuyến thì quan trọng là ông bà nói chuyện với cháu về chương trình này.

► Sống với hai ngôn ngữ - Trẻ em cần những tấm gương để noi theo

Cha mẹ là những tấm gương quan trọng. *Nhiều đứa trẻ đã chứng kiến cha mẹ chúng đã cố gắng như thế nào để học tốt tiếng Đức,* - ví dụ ông bà hỏi con mình xem từ này tiếng Đức là gì, hay có thể ông bà tham gia học khóa học tiếng ở trường mẫu giáo. *Điều đó giúp các cháu.* Chúng cũng tự tò mò và tự hào về học tiếng Đức. Trẻ em cũng để ý xem cha mẹ chúng có trân trọng và gìn giữ tiếng mẹ đẻ của mình hay không, và có thấy việc nói hai thứ tiếng là quan trọng hay không.

Ngôn ngữ là một kho báu...

Nếu con của ông bà nói hai thứ tiếng và sau này có thể diễn đạt tốt thì tức là cháu đã có một kho báu để tiếp tục giúp cháu trong cuộc sống và trong nghề nghiệp. Cái kho báu này không ai có thể lấy đi của cháu được.

Chúng tôi chúc ông bà và con của ông bà nhiều hạnh phúc và thành công.